

הפקת
טיולים
וארדעי
שטח

נייד: 052-3927060

נייד: 077-4660042

דוא"ל: yorofek@gmail.com

פייסבוק: <https://www.facebook.com/yorofek>

אתרינו: masahot.com

L`HEROIQUE NAISSANCE DE L`ETAT D`ISRAEL

NEGUEV

PAR TEDDY EYTAN

VOLONTAIRE FRANCAIS A LA TETE DES
COMMANDOS LA HAGANNAH

הקומנדו הצרפתי

מדריך: יורם טויטו

עם אחיי הצרפתיים במדבר

סיור וירטואלי
בעקבות לוחמי
הקומנדו הצרפתי

יום חמישי 30

באפריל 2020

בשעה: 20.00

<https://us02we>

[b.zoom.us/j/84](https://us02web.zoom.us/j/84)

398916814

הפקת
טיולים
וארועי
שטח

סיפור
מסע
מסעות בעקבות סיפורים

מי שעקב אחרינו בימים האחרונים, בוודאי קרא את שכתבנו על השתלשלות העניינים עד הגיענו ליחידה מאורגנת, המסונפת לפלמ"ח: "הקומנדו הצרפתי" אתמקד בשלושת הקרבות בהם השתתפו לוחמי הקומנדו

הפשיטה על מחנות הצבא המצרי – ברפיח.
השתתפות בכיבוש באר שבע – ב"מבצע משה" (במסגרת מבצע יואב)
השתתפות במבצע חורב – הקרב במשלטי התמילה.

רגע לפני סיפורי הקרבות, נעסוק
ברוח המפקד לחייליו

רוח המפקד לחייליו

ההתכנסות של הקצינים הבכירים והזוטרים ליד האוהל של תדי:
"מהיום והלאה אומר תדי, חסל סדר התרגשות, עליכם לקחת את האנשים בידיים,
"אני רוצה לראות משמעת, מהחמורות ביותר"
"אני רוצה שאנשיכם, יתאמנו אימוני קומנדו שש שעות ביום, כל יום.
אתם תהיו לצדם.
אתם תחיו במחציתם, התמזגו אתם, העייפות של כולם תעזור לכם הרבה.
אתם תהיו בכושר מלא, היות ואתם אחראים, למורל של אנשיכם, עליכם להיות
מוכנים, לכל הקרבות, שצפויים לנו.

שמרו על אנשיכם!!!

עזרו להם לשאת את הנטל, הפכו אותם למכונות מלחמה,
שמוכנות לירות, לפי סימן מכם.
היו להם לדוגמא של הקרבה, בחיוך ובשירה, והיו הראשונים בכל מקום.
הוציאו מעצמכם בתרגולים יותר מאשר מהם.
הם יכירו לכם תודה על כך, שאתם נושאים את הנטל בחיוך.

יש לי הודעה משמחת למסור לכם:

המטכ"ל, שלחו לי ציון לשבח, לגדוד שלנו, וציון לשבח נוסף למחלקה הראשונה,
של פיירו על התנהגות המופתית עבור ההתנהגות המופתית.
למטכ"ל של החטיבה, ולנחום שריג אמון מלא בנו.

רס"ן תדי איתן דיפרה

הפשיטה על רפיה

כחלק ממבצע יואב (אוקטובר 48), הוטל על הקומנדו לפשוט על רפיה, לחבל בכבישים, לתקוף בסיסי אויב, לזרוע בהלה ואנדרלמוסיה.

הקומנדו התמקד ליד גבולות, משם יצא לפשיטה לפשיטה זו יצאו פעמיים.

16-17 באפריל

בפעם הראשונה הגיעו ליעד הקרב על גבי משאית G.M.C גדולה ומרעישה.

רעש המשאית עורר את המצרים, שפתחו באש. הכוח נסוג מבלי לבצע את המשימה.

כשתדי דיווח על כך ביומן המלחמה: כתב, שהכוח פעל כראוי, הפעולה לא צלחה, בגלל תנאים שאינם קשורים בכוח.

(חייב להתוודות בפניכם כתיבת השורות הללו קשה לי.....
אני יודע מה שאתם תדעו עוד מעט.
אני כותב והגוש בגרוני, ועיני מוצפות....)
סליחה!!

הפשיטה על רפיח

כעבור יומיים 18 באוקטובר:

השעה: 19.30, לוחמי הקומנדו עומדים במסדר יציאה לקרב. המפקדים בודקים את כלי הנשק, את ציוד המלחמה.

יוצאים לדרך, לנקודת הריכוז: מערבית לקיבוץ נירים. על גבי שלושה זחל"מים יוצאים הלוחמים לדרך. מנקודה זו, עוזבים את כל הרכב, וממשיכים ברגל. קרוב ליעד, הכוח מתחלק לשניים.

חלוקת הכוח:

פלגה א'

בפיקודו של פרננד ביבלייזר – אליו התלווה סגן המפקד אלי אוברלנדר

פלגה ב'

בפיקודו של רפאל ויילר – אליו התלווה המפקד תדי איתן.

23.45 – החלה ההתקפה

כוחותינו תוקפים משני אגפים.

המצרים משיבים אש מכל הכלים שברשותם.

החבלנים ממקשים.

הכול בוער ורועש....

ובתוך הרעש הזה,

אנטנת אלחוט מלחשת בבכי...

“אלי נפגע”

“אלי נפגע”

דממה....

“חוזר, אלי נפגע - אלי נפגע”

“צרו פילח את בטנו, הוא ללא הכרה”.

דממה....

אלחוט מלחש: **“החבלנים ביצעו את משימתם”.**

המפקד ברשת האלחוט: **“התארגנו לנסיגה, חובשים רוצו לראש**

האלונקה”.

תוך כדי תנועה חזרה לבסיס האם, אלי נפרד מחבריו, לוחמיו, פיקודיו

(ומאתנו)...

מותו של גיבור - מתוך ספרו של תדי NEGUEV

ללא שום מלמול, ללא צעקה כלשהי, סרן אלי אוברלנדר נפל.

דמו זורם ומשקה את המדבר.

הר זה של גבורה ואומץ לב, נמצא כאן, שוכב במרחק עשרים מטר מהערבים.

תחת האש הכבדה של האויב, פיירו, וסמל הלימי, חוזרים אחורה בזחילה.

הם מגיעים ליד סרן אלי אוברלנדר, ולוקחים אותו מתחת לזרועותיו, וגוררים אותו

בזחילה, לעבר החור השחור, שיוצר הלילה, עשר מטר יותר רחוק משם.

הערבים לא חושדים בשום דבר, הם רחוקים מטרגדיה זו.

כולם ממשיכים לזחול חמישים מטר מהערבים.

סרן אלי אוברלנדר, חוזר להכרתו, הוא רואה מסביב את אנשיו מלאי דאגה.

הוא שומע את הירי של הערבים קרוב מאוד, הוא מתפתל על החול מכאבים,

הוא מתקין את קולו כדי לתת את הפקודה האחרונה שלו.

"פיירו, אני מצווה עליך להשאיר אותי כאן ולהחזיר את הכיתה שלך לישראל".

"אני מרגיש שאני הולך למות. אני מרוצה מכם, עשיתם עבודה טובה".

האנשים בשקט, בשקט בוכים, כל אחד מהם היה רוצה להיות במקומו.

כמה מהם אומרים: "לא, רק לא הוא"

"הדמות הארץ ישראלית היפה הזאת, מייצגת עם שקם לתחייה".

פיירו והלימי יוצרים אלונקה מאולתרת משני, הברנים, שלהם, ומרצועות כלי הנשק שלהם.
הם מניחים עליה כמה מעילים של אנשי הקומנדו, ומניחים בעזרת אנשיהם את סרן אוברלנדר על
האלנוקה, ובתנועות של אהבה, חיבה ורכות, לאחר שחבשו אותו.
ארבעה אנשים מרימים אותו, ובצער, פקודת התזוזה ניתנה.

האנשים הולכים כשעיניהם מופנות לעבר סרן אוברלנדר הגוסס.
הם מתקדמים על החול הרך של המדבר, ומתחלפים מידי פעם.
לאחר שלוש שעות של הליכה מתישה על החול, הקבוצה מגיעה ליד הזחלם.
האנשים מרימים בעדינות את המפקד שלהם, ומסדרים על אלונקה באמצע הזחל"ם.
אלי אוברלנדר גוסס.

במאמץ אדיר הוא פותח את עיניו מסתכל בשמיים לכיוון ישראל, ולוחץ את ידו של פיירו שבוכה.
הוא רוצה לדבר, רק לחש יצא מפיו.
האנשים רוכנים לעברו.
הוא מסתכל עליהם באהבה. מילה אחרונה מתה על שפתיו.

ישראל....

ישראל.....

ראשו של סרן אלי אוברלנדר, צונח על חזהו, הוא איננו

נשמתו עזבה אותו, ומרחפת כנראה על הזחל"ם, שיסע לבדו לעבר ישראל, עם אור ראשון של הבוקר.
פחימה, מימון מעביר את ידיו על פניו של סרן אוברלנדר, סוגר לו את העיניים ואומר תפילה.

סרן אלי אוברלנדר

לשמע הידיעה על מותו של סרן אלי אוברלנדר, גדוד הקומנדו היה המום, האבל הוא כללי.

תמונה אחרונה שעוברת עיניו של אלי (חייל נוסף נשא את השם "אלי"),

שעומד דומם בבור שלו,

ביום זה של ה-10 באוקטובר 1948

בו הוא חי מחדש, את הזיכרונות של יום הגעתו לישראל.

את הצעדים הראשונים בצבא ישראל.... עיניו מסתכלות בכוכבים, אך הוא אינו רואה אותם.

הגעת הזחל"ם למחנה, מקפיצה את תדי לעברו, החבר'ה יורדים בשקט, דרך הדלת האחורית. מהצד (מהדלת הצדדית) קופץ סג"ם פיירו סטיילמן, קופץ מהזחל"ם למטה והולך לעבר תדי.

הוא נעמד דום, ומצדיע לעברו, ומסור לו דיווח בקול שבור:

"הפקודות שלך בוצעו.

המחלקה הראשונה, של הפלוגה הראשונה של גדוד הקומנדו הצרפתיים, תחת פיקודו של סרן אלי אוברלנדר, ביצעה את הפקודות במלואן והצליחה במשימה.

היא חדרה למחנה האויב ברפיח. והמטרה שלה הושגה.

בביצוע משימה זאת, סרן אלי אוברלנדר נהרג בגבורה. גופתו מונחת בתוך הזחל"ם."

ההרוג הראשון של חיילי הקומנדו נמצא כאן. צריך שזה יהיה אחד הגיבורים, היהודיים בארץ ישראלים.

שכל אנשיו העריצו והעריכו. גופתו של סרן אלי אוברלנדר, הונחה על האדמה, אנשי המחלקה עומדים מסביבה, ורוצים לראות אותו פעם אחרונה.

כמה שעות אחר כך, האנשים קציני הפיקוד של מחלקת הקומנדו חלקו כבוד אחרון לסרן אלי אוברלנדר, בבית הקברות של קיבוץ גבולות.

מדוכאים מהאבל שירד עליהם, אנשים פרשו איש, איש לשוחתו ונשכב שם.

אלי מנער את עצמו, וחוזר לעצמו בתוך השוחה שלו.

הוא חושב מחשבה אחרונה על חברו ומפקדו סרן אלי אוברלנדר, שקברו שעות ספורות בלבד לפני כן. ואחר כך.....

הוא שוקע לתוך הריק של השינה, שנוחתת עליו כמו משא כבד.

אנחנו נכבוש את באר שבע או נמות.
טיהור הרחובות והבתים, זה תחום ההתמחות שלנו.
אנו נזרע פניקה בתוך העיר, אנו נהיה 67 קומנדו בתחילת ההתקפה, עם
חמשת הזחל"מים שלנו.
אנו נלחם, לבדנו בהתחלה, בקשתי מהאלוף שיעשה לנו את הטובה
הזאת, לזכר סרן אלי אוברלנדר.
אתם תדבקו לערבים אל תרפו מהם, ואל תתנו להם להתארגן מחדש.
תירו על מנת להרוג.
ואל תשכחו את הכלל של הקומנדו, בתוך העיר האויב, הוא זה שנמצא
בסכנה.
הפחד יגרום להם להתחפר, וזה מה שיוביל לאובדן שלהם.
כאשר הם יירו, הם יתגלו.
ואז אתם תורידו אותם, כאילו זה היה מטווח על יונים.
תדי מראה את הדרך על המפה, את התעלות ואת העמדות, את בית
העלמין הערבי.
דרכו הם יכנסו לתוך העיר.

בתוך הלילה – שיר תהילה לתדי

בתוך הלילה,
לילה חשוך וקריר,
בשמיים, נוצצים הכוכבים,
שנותנים למדבר
כל כך יופי בלילה.
תו של שירה.
מרחוק, שומעים את יללת התנים
וצחוק הצבועים
על יד, קרוב ענן של אבק
עוטף את השיירה
של המכוניות המשוריינות
מפלוגת הקומנדו הצרפתיים
תדי לתהילה,
לגדולה,
וליופיו של ישראל,
מוביל את אנשיו לעבר גורלם,
עבור הקרב של הקומנדו
עבור באר שבע,
עבור דף חדש
של ההיסטוריה של ישראל.

LE COMMANDO
FRANÇAIS
À L'ATTAQUE!

משחזרו שלושת הזחל"מים מהסעת 'מחלקת המפקדים', כדי להסיע את יחידת קומנדו הצרפתי לאזור המיועד לפריצה לעיר. כ-60 איש הצטופפו בשלושת הזחלמים, שנעו דרומה בשטח הפתוח, כשמגמת פניהם, בית הקברות המוסלמי. מעדותו של שרולנה עולה שהזחל"מים חלפו סמוך לעמדות שתפסה 'מחלקת המפקדים' ועברו את התעלה נגד טנקים בחלקה הרדוד (הפרצה שנחשפה בסיור האווירי). מלימוד מדוקדק של תצלום אוויר מאותה תקופה ומתיאורו של תדי, סביר יותר ששלושת הזחל"מים נעו דרומה, ממערב לשכונה החדשה, פרצו את גדר התיל ונעצרו בתעלה נגד טנקים, חמישים מטר ממערב לפרצה שאובטחה בידי לוחמיו של שרולנה

כך מתוארים הדברים בספר: **"בדרך המדבר והאש – תולדות גדוד 9 (משה גבעתי)**
הסתערות לוחמיו של תדי מאותו שלב לא יכלו הזחל"מים להמשיך בתנועתם:

הזחל"ים הראשון ובו ביבלייזר מפקד פלגה מס' 1 דהר היישר לעבר התעלה ונחבט אל תוכה עם גלגליו הקדמיים. **מעוצמת המכה הועף מפקד הפלגה קדימה ונפגע קשה באפו.**

למרות הדם הרב ששתת ממנו, זינק בראש חייליו לתוך התעלה והשיב אש לעבר המצרים, משמאל לפלגתו של ביבלייזר ירדו מן הזחל"מים של ויילר לוחמי פלגה מס' 2 בפיקודו של ויילר.

המצרים זרקו לעבר לוחמי 'הקומנדו הצרפתי' עשרות רימוני-יד, חלק מן הלוחמים חשש לרדת מהזחל"מים, תדי נאלץ לדחוף אותם לעבר התעלה כשהוא צורח לעברם ובוועט באחוריהם, בחיפוי המקלענים שנותרו על הזחל"מים ובחיפוי עצמי של מקלעי 'ברן' מתוך תעלת הנ"ט, החלו לוחמי 'הקומנדו הצרפתי' להסתער בחמת זעם ובשאגות לעבר עמדות המצרים כשהם הורגים רבים מהם, בליל של צעקות ופקודות בצרפתית התערב עם זעקות פחד בערבית.

סג"ם ליאון וייסברוט, מפקד צוות, נפצע מרסיסי רימון-יד בזרועו ונשלח לטיפול מאחור, לאחר דקות מספר הגיעו הלוחמים לבית הקברות המוסלמי, אך נאלצו לזחול בין התלוליות והמצבות ולדלג ממחסה למחסה מחמת האש העזה שניתכה עליהם מכמה כיוונים, כאשר הפרידו כמה עשרות מטרים בלבד ביניהם לבין בתי העיר הקיצוניים, התרוממו שני מפקדי הפלגות ותוך צעקות **"קומנדו, קדימה הסתער"** זינקו במהירות לפנים עד שהגיעו לקירות הבתים.

תדי מבקש עזרה

כבר היו שתי שורות הבתים הראשונות מצפון-מזרח לעיר בשליטת 'הקומנדו הצרפתי', המשימה הראשונה הושלמה, על פי התוכנית כוחות נוספים היו אמורים לפרוץ פנימה בעקבות לוחמיו של תדי.

בשלב זה היו ל'קומנדו הצרפתי' שישה נפגעים, משלא הגיעו כוחות נוספים, דרש תדי ברשת הקשר הגדודית, לשלוח בדחיפות רופא ואמבולנס ולהזרים לעיר תגבורת, אחד הנפגעים היה ויילר, מפקד פלגה 2 שנפגע כאשר הסתער על עמדת מקלע מצרית תוך כדי השלכת רימוני יד, במהלך פינויו לבית החולים, מת מפצעיו.

תדי העביר את הפיקוד לסגנו של ויילר, מרק לוי, כל אותו זמן המשיכו המצרים בירי מכל סוגי הנשק לעבר הכוחות שפעלו בעיר ובסביבתה, תדי הורה על ריכוזם של הנפגעים מיחידתו באחת מחצרות הבתים, ידיהם של החובשים קצרה מלהושיע, חסר היה ציוד רפואי לעירוים דם ולטיפולים כירורגיים, כל הפצועים נחבשו וקיבלו זריקות מורפין להקלת כאבים, משלא הגיעה כל תגבורת, הורה תדי לשני מפקדי הפלגות לערוך את אנשיהם להתקדמות לעבר מתחם בניין המשטרה, תוך כדי סריקה וטיהור הבתים ועמדות הצלפים על הגגות, כך תיאר תדי את המשך הלחימה בשטח הבנוי של העיר

אנו נעים בשלושה רחובות מקבילים, צמודים לקירות הבתים ופורצים מפעם לפעם את דלתות הבתים, אנו מתקדמים לאט ובזהירות, האויב מחזיק בגגות הבתים, למזלנו, החושך מקשה עליהם להבחין בתנועותינו, לעומת זאת, הירי שלהם עצבני וללא אבחנה ומסייע לנו לזהות את מקורות. אנו עוצרים במקומות המתאימים לזריקת רימוני-יד לעבר מקורות הירי אנשינו מתקדמים בזוגות, הראשון, עם רימוני-יד והשני עם תת-מקלע.

המקלענים

שלנו מחפים על ההתקדמות מפינות הרחוב אנו מגיעים לקצה הרחוב.

אנשי 'הקומנדו' מתמקמים בבתים בקרנות הרחוב ומציבים את נישקם

לעמדת-ירי. לשמאלנו ניצב המסגד הגדול כשבראשו מגדל המואזין.

התיאור של שרונלה כהן – לאירוע עם תדי

נכנסנו העירה. סרקנו את כל שטח הרחובות ממזרח למשטרת העיר ב"ש

היה קל לשלוט ברחובות, כי העיר העתיקה בב"ש בנויה שורות בתים מקבילים ורחובות ארוכים ישרים ולא מפותלים אשר צלפים יכולים לשלוט בהם.

..... כל המחלקה (מחלקת המפקדים של שרולנה) חולקה לחוליות ואני נשארתי בחוליה עם ברוך דג'אני (שפיר)

שהיה אחד מטובי הלוחמים של "חיות הנגב" .

התחלנו לנסות ליצור קשר עם הכוח הצרפתי

עד שפגשנו חוליה אשר חיפשה אותי והם הובילו אותי מיד אל מפקד הצרפתים.

הוא היה חם וכעוס מאד

ואמר לי : שמע, יש לי 12 פצועים, מונחים ללא טיפול, אזלה לי התחמושת, אין לי עם מי לדבר ואין לי

שפה משותפת עם המפקדים מאחור.

אז הורד להם בבקשה, למפקדים שלך, כי לי לא מקשיבים, שאם תוך רבע שעה לא יבואו להעביר את

הנפגעים ולא יביאו תחמושת, אני עוזב את העיר.

הסתכלתי בפצועים המרוכזים בחצר אחת גדולה וראיתי שאכן האיש במצוקה....

הבטחתי לעזור לו מיד. הודעתי למפקדת הגדוד את הדברים, אמרתי בפרוש שאפשר להיכנס לעיר עד

אלינו ותיארתי את המסלול..... שום דבר לא קרה, ולא הגיעו כוחות. להפך, פגזים החלו נוחתים באזור

שלנו ושל הצרפתים' וראיתי ברור שאלה פגזים של כוחותינו.....

בקשתי מיד שיפסיקו אש כי יורים עלינו, הבנתי שיש 'קצרים' בתקשורת במקום כלשהו....

באוהלי פלמ"ח

https://www.youtube.com/watch?v=dYpVREcjC_Y

ובביזה כן שלחו את ידם

מיד לאחר הכניעה, החלו זורמות אל העיר כל יחידות חטיבת 'הנגב' שלקחו חלק במבצע 'משה', הרחובות התמלאו בכלי רכב ובני אדם, כולם חשו הקלה לאחר שהושלמה בהצלחה המשימה שהוטלה על החטיבה, דומה כי איש לא חזה מראש את ממדי תופעת הביזה, שפשתה בקרב חיילי החטיבה, רבים פרצו לבתי המגורים ושברו רהיטים, כלי בית וחפצים מכל הבא ליד נלקחו

כ'שלל מלחמה', יחידת המשטרה הצבאית התפרסה ברחובות העיר כדי להשליט סדר ולמנוע מעשי ביזה, אולם ידה קצרה מלהושיע.

תדי התרוצץ בין החוגגים והבוזזים כדי לאתר את אנשיו שנותרו שלמים ובריאים, הוא היה זקוק להם לצורך איתור מקצת ההרוגים שהוסתרו בבתים לאורך מסלול ההתקדמות במהלך הלחימה, ולפינוי הפצועים שזכו לעזרה ראשונה בלבד לבית חולים שדה להמשך הטיפול, היה גם צורך לאסוף כלי נשק שנעזבו כשאזלה התחמושת, הוא נדהם למראה הביזה שנתגלה לו, רק שעות ספורות חלפו מאז לחמו אנשיו בחירוף נפש, ורבים מהם נפגעו, והנה הם עסוקים בביזה מחנויות, ממחסנים ומבתי מגורים.

לוחמי 'הקומנדו הצרפתי' לא היו היחידים ששלחו ידם בביזה, היו להם שותפים רבים וטובים מקרב לוחמי חטיבת 'הנגב', מבין אנשיו של תדי היו גם כאלה שכמעשה נקם פגעו באזרחים ערבים ובשבויים מצריים שהוחזקו במכלאות, הוא סרב להשלים עם תופעות אלה, מאחר שלא הצליח לשכנע את אנשיו להיפרד מהשלל, הורה לנהגי המשאיות שנועדו להסיע את 'הקומנדו הצרפתי' לבסיסם, ליד קיבוץ גבולות, לצאת למרחק ניכר ממרכז העיר, והבהיר לאנשיו כי מי שלא יגיע בשעה היעודה למקום הריכוז, ימצא עצמו לבד בלב המדבר, ריחוקן של המשאיות והפחד שיותירו אותם מאחור גרם לרבים מאנשיו לנטוש, טיפין-טיפין, את המשא הכבד כשעלו האנשים על המשאיות, נותרו בודדים עם מקצת משללם, האנשים למדו לקח מנחישותו של תדי לשמור על משטר ונוהג.